

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Sistemų biologija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Doc. Saulius Serva	Gamtos mokslų fakulteto Biochemijos ir molekulinės biologijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Antroji	1/1	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Paskaitos ir seminarai	1-as semestras, rudens	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Turi būti išklausyti genetikos, biochemijos ir molekulinės biologijos kursai	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos		Savarankiško darbo valandos
4	120	Paskaitos	32	65
		Seminarai	16	
		Konsultacijos	7	

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<i>Specialieji gebėjimai:</i> • suvokia ląstelę kaip vieningą sistemą; • išmano ląstelių sistemų tyrimų būdus ir tokių tyrimų taikomąsias bei fundamentines perspektyvas; • integruoja skirtingų mokslo sričių žinias. <i>Bendrieji gebėjimai:</i> • geba komunikuoti ir perteikti gyvybės mokslų žinias ir koncepcijas specialistams ir ne specialistams; • geba identifikuoti savo mokslinius ir profesinius interesus šiuolaikinių gyvybės mokslų raidos kontekste, nuolat mokytis, tobulinti ir atnaujinti įgytas žinias bei įgūdžius ir siekti naujų.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Apibūdins įvairių gyvybės domenų organizmų biomolekulių struktūrą ir funkcijas molekulinio lygiu.	Paskaitos ir seminarai	Tarpinis egzaminas, egzaminas. Dalyko temos pristatymas seminare, straipsnių analizė.
Paaiškins naujausiais mokslo tyrimais ir pavyzdžiais paremtų žinių apie molekulinę ir ląstelių sistemų analizės būdus ir paskirtį.	Paskaitos ir seminarai	Tarpinis egzaminas, egzaminas. Dalyko temos pristatymas seminare, straipsnių analizė.
Apibūdins naujausius sistemų biologijos metodus ir problemas.	Paskaitos ir seminarai	Tarpinis egzaminas, egzaminas. Dalyko temos pristatymas seminare, straipsnių analizė.
Taikys žinias ir supratimą apie sistemų biologiją ląstelių funkcinuose tyrimuose.	Paskaitos ir seminarai	Tarpinis egzaminas, egzaminas. Dalyko temas pristatymas seminare, straipsnių

		analizė.
Integruos skirtingų mokslų sričių žinias.	Paskaitos ir seminarai	Tarpinis egzaminas, egzaminas. Dalyko temos pristatymas seminare, straipsnių analizė.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Sistemų Biologijos objektas ir turinys	4	1					5	7	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Savarankiškas temos studijavimas.
Objekto apibrėžimas	1							2	
Poreikis ir prielaidos	2							3	
Vystymosi perspektyvos, informacijos šaltiniai	1							2	
2. DNR sekoskaitos metodai ir pasiekimai	5	1	2				8	10	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Žodinis temos pristatymas ir aptarimas seminare paskirta tema; Savarankiškas temos studijavimas.
Sekoskaitos apibrėžimas ir ištakos	1							2	
Prieš-industrinė sekoskaita	1							2	
Šiuolaikiniai metodai ir perspektyvios technologijos	2							3	
DNR sekoskaitos pasiekimai	1		2					3	
3. Epigenetika	4	1	2				7	8	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Žodinis temos pristatymas ir aptarimas seminare paskirta tema; Savarankiškas temos studijavimas.
Objekto apibrėžimas	1							2	
Epigenetikos aspektai ir komponentės	2							3	
Svarba ir tyrimų perspektyvos	1		2					3	
4. Transkriptomika	4	1	2				7	8	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Žodinis temos pristatymas ir aptarimas seminare paskirta tema; Savarankiškas temos studijavimas.
Objekto apibrėžimas	1							2	
Transkriptominių tyrimo metodai	2							3	
Pritaikymas ir ateities perspektyvos	1		2					3	

5. Proteomikos objektas ir tyrimo metodai	5	1	2				8	8	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Žodinis temos pristatymas ir aptarimas seminare paskirta tema; Savarankiškas temos studijavimas.
Proteomikos objektas ir tyrimų ištakos	1							2	
Tyrimų principai ir būdai	2							3	
Pritaikymas, iššūkiai, perspektyvos	2		2					3	
6. Bioinformatika Sistemų Biologijoje	5	1	2				8	12	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Žodinis temos pristatymas ir aptarimas seminare paskirta tema; Savarankiškas temas studijavimas.
Bioinformatikos objektas ir pritaikymo būdai Sistemų biologijoje	1		2					3	
Bioinformatikos ištakos	1							3	
Tyrimų lygmenys ir modeliavimo problemos	2							3	
Bioinformatikos resursai	1							3	
7. Ląstelės funkciniai tyrimai. Sąveikaujanti ląstelė	5	1	6				12	12	Mokslinių straipsnių iš einamos temos analizė; Žodinis temos pristatymas ir aptarimas seminare paskirta tema; Savarankiškas temas studijavimas.
Ląstelių teorijos ištakos	1							4	
Ląstelių teorijos turinys ir reikšmė	2							4	
Ląstelės turinio inventorizacija	2		6					4	
Iš viso	32	7	16				55	65	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Tarpinis egzaminas	40	9-a semestro savaitė	Testas iš 20 klausimų, apimančių 1-4 temas. <10 atsakytų klausimų – 2-4 (nepatenkinamai) 10 atsakytų klausimų – 5 (silpnai) 11-12 atsakytų klausimų – 6 (patenkinamai) 13-14 atsakytų klausimų – 7 (vidutiniškai) 15-16 atsakytų klausimų – 8 (gerai) 17-18 atsakytų klausimų – 9 (labai gerai) 19-20 atsakytų klausimų – 10 (puikiai) Privaloma atsakyti bent į pusę klausimų, kitaip tarpinis egzaminas neužskaitomas ir turi būti pakartotas.
Seminaras	20	6 – 12	Vertinama lygiomis dalimis pagal:

		semestro savaitės	Mokslinį turinį Pristatymo kokybę Atsakymus į klausimus
Egzaminas	40	16-a semestro savaitė	Testas iš 20 klausimų, apimančių 5-7 temas. <10 atsakytų klausimų – 2-4 (nepatenkinamai) 10 atsakytų klausimų – 5 (silpnai) 11-12 atsakytų klausimų – 6 (patenkinamai) 13-14 atsakytų klausimų – 7 (vidutiniškai) 15-16 atsakytų klausimų – 8 (gerai) 17-18 atsakytų klausimų – 9 (labai gerai) 19-20 atsakytų klausimų – 10 (puikiai) Privaloma atsakyti bent į pusę klausimų, kitaip egzaminas neužskaitomas.
Viso	100		Tarpinio egzamino, seminaro ir egzamino balų, normalizuotų pagal svorį, suma.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Kurso paskaitų medžiaga PDF formate	2013	Sistemų biologija		Pateikiama studentams tiesiogiai
Eberhard O. Voit	2013	A First Course in Systems Biology	ISBN 978-0-8153-4467-4	Garland Science, Taylor & Francis Group, LLC
Su kurso temomis susiję apžvalginiai straipsniai	2008-2013	Nature Reviews		Nature Publishing Group
Papildoma literatūra				
Edda Klipp <i>et al.</i>	2009	Systems Biology	ISBN: 978-3-527-31874-2	Wiley-VCH Verlag GmbH & Co. KGaA
Bernhard O. Palsson	2010	Systems Biology. Properties of Reconstructed Networks	ISBN: 978-0-521-85903-5	Cambridge University Press